

Моят живот в киното. Режисьорска версия

Тед Кочев

ВИЗУАЛИЗИРАЙТЕ ТОВА...

Искате ли да чуete каква е моята представа за най-страхотния живот? Събуждам се сутрин, обличам се, закузвам и после отивам на снимачна площадка. Там заварвам отзивчив снимачен екип и отдаден на работата си актьорски състав, който може да претвори идеите ми в нещо още по-добро. Казвам: „Хайде всички, започваме. Да поставим камерата там. Миличка, вие застанете ето тук. Господине, вашето място е там. В момента, щом тя ви погледне, втурвате се към нея...“. И после всички се потапяме в съвместна работа, за да създадем нов тип реалност и да я пренесем на филмова лента.

Това, че не съм се ограничил в конкретен тип филми, ми даде възможност да се разходя из всички жанрове. Но също така е ставало причина да се окажа извън сметките, когато шефове на студии и продуценти съставят списъци на желаните режисьори за дадени проекти. По-съществено за мен бе, че бивах лишаван от възможности да финансирам собствените си идеи, защото на хората с парите им е по-спокойно, като могат да кажат: „О, той вече го е правил преди, ще успее и сега“.

Филмографията ми е тюрлюгювеч. Режисирал съм екшън филми като Първа кръв, първия от поредицата за Рамбо, и Безпримерна храброст; драми с различна степен на напрежение от Отборът на Северен Далас до Джошуа преди и сега; комедии, сред които Забава с Дик и Джейн, Смяна на каналите и Уикендът на Барни. Прибавете към този списък и други заглавия като Да се събудиш в страх, черен трилър; Кой убива великите готвачи на Европа?, комична мистерия; и Били Двете шапки, уестърн. Единственото, което никога не съм правил, е онова, което са очаквали от мен. Отказах филма за Джеймс Бонд Упълномощен да убива. Би ми харесало да кажа, че не го приех, защото не виждах художествена стойност за себе си като режисьор да правя филм за Джеймс Бонд, при положение че тяхната формула е зададена веднъж и бетонирана. Ала истинската причина е, че не ми дадоха парите, които поисках. Това беше единственият случай в кариерата ми, когато позволих парите да са решаващ фактор.

Моят живот в киното. Режисьорска версия

Тед Кочев

Също така никога не съм снимал продължение, валидния атестат за един режисьор. Дори след като Първа кръв стана световен блокбастър, отказах следващия филм за Рамбо, който щеше да ми осигури най-малкото хубава крайбрежна къща в Малибу. Казах „не“ и на продължения на Уикендът на Барни.

Няма благородни мотиви зад тези решения, нито пък ги изтъквам, за да покажа, че правя авторско кино. Образът на Рамбо беше отведен в друга посока. В моя филм той изпитва силна ненавист към насилието, бори се с морална дилема за упражняването на сила във Виетнам и не убива нито един човек. В поредицата Джон Рамбо се е превърнал в машина за убиване. Колкото до Уикендът на Барни, просто ми се бяха изчерпали шегите за мъртъвци или поне желанието да ги показвам. Също така вече бях живял дълго в тези територии и ми се щеше да се придвижа напред и да открия нови светове, които да изследвам кинематографично. В правенето на филми винаги съм ценил особено много набирания опит и възможността всеки път да разкажеш различна история. Всичко друго се нарежда далеч назад.

Като коментират мястото ми през 70-те и 80-те години, в „The Washington Post“ неотдавна ме нарекоха „недооценения Тед Кочев“.

Хубаво, така да е.

Според мен в „Post“ са имали предвид, че много от полагащото ми се признание е дошло по-късно. Да, имах няколко хита, като най-много изпъква Първа кръв, донесъл брутна печалба от 125 млн. долара, което по онова време беше огромна сума. Отборът на Северен Далас предизвика полемика във връзка с третирането на играчи от страна на Националната футболна лига и беше хвален от критиците за безпощадния си реализъм. Забава с Дик и Джейн беше голям касов успех, а Уикендът на Барни се превърна в култов филм по целия свят. Един от първите ми филми, Обучението на Дуди Кравиц, спечели най-висока награда – „Златна мечка“ на Берлинския филмов фестивал през 1974 г. Филмите ми също така са генерирали предимно положителни отзиви от критиката.

Откъс от книгата

Моят живот в киното. Режисьорска версия Тед Кочев

В по-близко минало два от филмите ми получиха върховно художествено признание, като бяха наречени „класики от Кан“ от Филмовия фестивал в Кан, най-престижния в света. Първият е Да се събудиш в страх, мрачен австралийски филм, който излезе през 1971 г., а беше признат от Кан през 2009-а. Вторият е Обучението на Дуди Кравиц с премиера през 1974 г. и почетен в Кан през 2013-а. Най-много ми се хареса в това не похвалата, а трайността на въздействие на филмите.

Моята първа и най-голяма любов е снимането на филми.

***

Обучението на Дуди Кравиц беше оста, около която се завъртя кариерата ми, и в много отношения целият ми живот.

Филмът е направен по роман на моя най-скъп приятел на света, покойният Мордекай Рихлер. Запознах се с Мордекай през 1958 г. и деляхме мърляво апартаментче в Лондон, където той написа творбата си. Когато я прочетох, му казах, че това не само е най-добрият канадски роман, писан някога, а че един ден ще се върна в Канада и ще направя по него филм. И двамата се смяхме на абсурдността на подобна идея. По онова време в Канада не съществуваше филмова индустрия и тъкмо затова се бях преместил в Лондон.

Създадох си име като телевизионен и театрален режисьор в Лондон и ми отне 14 години борба, за да осъществя замисъла си с Дуди Кравиц. Накрая филмът беше съвместно финансиран с Канадската корпорация за филмово развитие, създадена, за да даде летящ старт на национално филмопроизводство. Стана един от най-популярните канадски филми на 70-те години и жизненоважната подкрепа от критици като Полин Кейл помогна за издигане на престижа му.

Филмът събуди перспектива канадски творби да намерят място на големия екран. Винаги съм вярвал, че една процъфтяваща филмова индустрия дефинира дадена нация и заедно с родната литература, театър и музика е отражение на колективната ѝ природа. Тези форми на изкуството са част от сърцето и душата на всеки народ. Въпреки

Откъс от книгата

Моят живот в киното. Режисьорска версия

Тед Кочев

факта, че отношенията на мен и моето семейство с Канада бяха твърде нееднозначни, радвам се, че дадох своя малък принос за развитието на филмовата индустрия в моята страна. Израснах в бордеите на Торонто в крайна бедност. Родителите ми пристигнали поотделно от България с илюзията, че улиците ще са настлани със злато. Уви, твърде скоро след това се озовали наред Голямата депресия, когато имигрантите били приемани като утайката на обществото. Къщите в квартала ни бяха пренаселени с имигранти като моите родители, които нямаха отопление през зимата и бяха лишени от социални услуги. Домът ни беше толкова студен, че на двегодишна възраст за малко не съм умрял от студ; спасил ме лекар, който ме размразил в казан с вряла вода.

Никога не съм учил във филмов институт, нито съм посещавал специализирани курсове. Моята школа за кино бяха различните странни служби, които съм имал. Работех в закувалнята на татко, посещавана от образи, сякаш излезли от разказите на Деймън Ръниън – букмейкъри, контрабандисти, дребни мошеници, сутеньори, проститутки, професионални борци. След като се дипломирах по английска литература и не си намерих работа като поет, работих в кланица от веригата „Суифт“, после във фабрика за гуми на „Гудиър“, в цех за порест каучук – там съм се озовавал най-близо до „Ад“ на Данте.

Пробивът ми дойде, когато Канадската корпорация за радиоизлъчване (СВС) премина от радио към телевизия. Успях да се уредя на работа като сценичен работник, преди още СВС да е в ефир. Докато при работата си гледах как всеки ден се правят телевизионни пиеси на живо, у мен бавно се оформи интерес към професията на режисьора. Телевизията се разрастваше с такива бурни темпове, че след три години, когато бях само на 24, получих шанса да режисирам.

Режисирането ме заплени. В тази работа фокусът ми винаги е бил върху героите. Има една история за великолепия писател Антон Чехов, която илюстрира тази идея много по-добре, отколкото аз бих могъл да я обясня.

Чехов, който е мой кумир, пращал всичките си разкази на литературен критик в Москва за отзиви. За един конкретен разказ, озаглавен

Моят живот в киното. Режисьорска версия

Тед Кочев

„Конекрадецът“, критикът отговорил, че е невероятен, с изключение на едно нещо. Чехов не бил заел морална позиция по отношение на краденето на коне.

Чехов отговорил, че не проявява никакъв интерес да съди конекрадец. „Ако изпитвате нужда аз да ви кажа, че краденето на коне е нещо лошо, значи имате морално-етичен проблем. Мен не ме е грижа какво прави героят, искам да знам какво мисли, когато върши каквото върши“, отвърнал той на критика. И тогава Чехов пише изречение, от което още ме побиват тръпки, когато го чета: „Аз не съм съдник на моите герои. Аз съм техен добронамерен свидетел“.

Еха! Ето това исках да внеса във филмите си.

Чехов е казал също, че най-важното е никой герой да не бъде унижаван. Когато за пръв път прочетох това му твърдение, сърцето ми прескочи такт.

Тези две послания ми бяха като пратени свише и са ми помогнали повече от всякакъв друг съвет. Те се превърнаха в крайъгълен камък на философията ми като режисьор. Винаги когато съм се чувствал дезориентиран и безпомощен, си повтарям: „Кочев, бъди техен добронамерен свидетел и не ги унижавай“.

Когато режисирах Дуди Кравиц, исках да вляза в главата на Дуди. Той е симпатичен, макар и неподлежащ на оправдаване 18-годишен използвач, който предава приятели и любовницата си, за да се издигне в живота. Исках зрителите да знаят откъде идва. Основният въпрос във филма е зададен от гангстер, който пита: „Кравиц, защо вечно търчиш, сякаш имаш забит нажежен ръжен в задника?“.

Надявам се, че филмът – благодарение до голяма степен на много комплексния образ, който Ричард Драйфус изгради в ролята на Дуди и който нарича един от най-добрите в кариерата си – дава отговор на този въпрос.

Дуди Кравиц беше моят пропуск за Холивуд. След като излезе по екраните, ми беше предложен първият филм от холивудска студия – Забава с Дик и Джейн с Джордж Сигъл и Джейн Фонда в главните роли. Години по-късно Дик Улф, създател на телевизионната поредица Закон

Откъс от книгата

Моят живот в киното. Режисьорска версия Тед Кочев

и ред, ме нае за изпълнителен продуцент на Закон и ред: Специални разследвания, защото Дуди Кравиц бил един от любимите му филми. Каква е връзката между телевизионна поредица за служители от правоприлагащите органи, занимаващи се с най-ужасните престъпления, извършвани главно срещу деца и жени, и Дуди Кравиц? Нямам ни най-малка представа, но на такива странни асоциации се гради цялата ми кариера.

Едно от нещата, които Дуди Кравиц показва, е, че обичам филми с динамични актьори. Любимата ми част от процеса на филмопроизводство е работата с актьорите за извличане на най-доброто им представяне. Какъв щастливец съм само, че режисирах такъв набор от знаменитости: Уилям Шатнър, Джийн Хекман, Ричард Драйфус, Джейн Фонда, Грегъри Пек, Джордж Сигъл, Силвестър Сталоун, Ник Нолти, Ингрид Бергман, Том Селек, Дон Амичи, Катлийн Търнър, Бърт Рейнолдс, Кристофър Рийв, Жаклин Бисе, Джеймс Удс, Алън Аркин, Джеймс Мейсън, Мишлин Ланкто, Брайън Денехи, Кърт Ръсел, Джийн Симънс, Лорънс Харви, Доналд Плезънс, Джак Томпсън, Крис Мелони, Маришка Харгитай и много други. Да, аз съм запален филмов фен по душа.

***

Режисирането е особен процес. Режисьорът не само създава онова, което ще е на екрана, но докато го прави, е главен психиатър за актьорите, въздушен диспечер за снимачния екип и диригент на многото различни сегменти от включените форми на изкуство – операторска работа, музика, художествено оформление. Нужни са ти безброй други качества освен уменията да правиш филми. Трябва да можеш да контролираш хората в съвместната им работа и да извлечеш най-доброто от всеки, иначе няма да ти се получи филмът, който е в представите ти. И покрай всичко останало трябва да умееш да прикоткваш онези, които дават парите.

Откъс от книгата

Моят живот в киното. Режисьорска версия
Тед Кочев

Казано по-директно, режисьорът трябва да е полицай, акушерка, психоаналитик, подлизурко и негодник, както някога го е определил великият Били Уайлдър.